

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/204/2017
Identifikačné číslo spisu: 1115229515
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1115229515.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa B., likvidátora spoločnosti GBI INVESTMENTS LIMITED v likvidácii (konkurze), so sídlom v Londýne, 88 Wood Street, EC2V 7QF, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, IČO: 03 137 619, zastúpeného JUDr. Martinom Bezákom, PhD., advokátom v Bratislave, Klincová 15, proti odporcovi A., bývajúcemu v A. zastúpenému spoločnosťou Michalko Legal Counsel & Co. s.r.o., so sídlom v Bratislave, Michalská 276/16, IČO: 50 367 943, v mene ktorej koná Mgr. Martin Michalko, advokát a konateľ, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 63 E cud 48/2015, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2017 sp. zn. 18 CoE 252/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči navrhovateľovi v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Návrhom podaným 23. novembra 2015 na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) sa navrhovateľ domáhal, aby súd vyhlásil rozhodnutie Vrchného súdu v Londýne zo 7. augusta 2012, č. k. DCC/000213/2012 za vykonateľné a uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Súd prvej inštancie uznesením z 3. decembra 2015 č. k. 63 E cud 48/2015-40, vydaným vyššou súdnou úradníčkou, vyhlásil rozhodnutie č. k. DCC/000213/2012 zo 7. augusta 2012, vydané Vrchným súdom v Londýne, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, za vykonateľné na území Slovenskej republiky a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi k rukám jeho právneho zástupcu trovy konania vo výške 211,86 eur pozostávajúce zo súdneho poplatku vo výške 66,- eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 145,86 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

3. Súd prvej inštancie na odvolanie odporcu uznesením zo 4. marca 2016 č. k. 63 E cud 48/2015-83

zmenil uvedené uznesenie súdu prvej inštancie vydané vyššou súdnou úradníčkou tak, že návrh navrhovateľa na vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia Vrchného súdu v Londýne, súdu obchodných spoločností, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, sp. zn. 6678/2008, č. k. DCC/000213/2012 zo 7. augusta 2012, na území Slovenskej republiky zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 175,01 eur na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že predmetné rozhodnutie Vrchného súdu v Londýne o trovách konania bolo vydané v konkurznom konaní, na ktoré sa Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Nariadenie“) nevzťahuje (čl. 1 ods. 2 písm. b/ Nariadenia), a preto Vrchný súd v Londýne nemohol vydať osvedčenie o pravosti uvedeného rozhodnutia podľa čl. 54, čl. 58 a prílohy V Nariadenia (ak ho aj vydal, je v predmetnej veci irelevantné). Zároveň konštatoval, že neboli splnené ani formálne náležitosti na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky podľa Nariadenia a poukázal aj na rozpor tohto cudzieho rozhodnutia s verejným poriadkom Slovenskej republiky. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie odporcu uznesením z 28. apríla 2017 sp. zn. 18 CoE 252/2016 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a odporcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči navrhovateľovi. Stotožnil sa so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie ako aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že Vrchný súd v Londýne nemohol vzhľadom čl. 1 ods. 2 písm. b/ Nariadenia vydať osvedčenie o pravosti predmetného rozhodnutia Vrchného súdu v Londýne podľa čl. 54, čl. 58 a prílohy V Nariadenia a rovnako nemal preukázané splnenie formálnych náležitostí na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky. Odvoláciu námietku navrhovateľa týkajúcu sa možnosti aplikácie Nariadenia s poukazom na Dohovor o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Lugánsky dohovor“) nepovažoval za opodstatnenú, pričom poukázal na článok 1, bod 2 písm. b/ Lugánskeho dohovoru. Vo vzťahu k odvolacej námietke navrhovateľa týkajúcej sa prekročenia právomoci súdu prvej inštancie čo do preskúmania správnosti vydaného rozhodnutia Vrchného súdu v Londýne uviedol, že súd prvej inštancie len preskúmal a overoval správnosť náležitostí osvedčenia vydaného v zmysle prílohy V Nariadenia. V súvislosti s posúdením podaného návrhu vo vzťahu k verejnému poriadku Slovenskej republiky poukázal aj na § 36 a § 64 písm. f/ zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 251 CSP.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Argumentoval, že súd prvej inštancie a odvolací súd dospeli k záveru, že na konanie o návrhu navrhovateľa na vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia o trovách na území Slovenskej republiky sa nevzťahuje procesná úprava obsiahnutá v Nariadení, keďže dané rozhodnutie malo byť vydané v britskom konkurznom konaní, avšak oba súdy nižších inštancií následne v konaní procesne postupovali podľa čl. 38 až 56 a 34 a 35 Nariadenia. Namietať, že odvolací súd nevykonal ním navrhnuté listinné dôkazy a v rozpore s čl. 43 ods. 3 Nariadenia, § 177 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP a autentickým výkladom čl. 43 ods. 3 Nariadenia podaným v dôvodovej správe k Lugánskemu dohovoru nenariadil vo veci ústne pojednávanie. Uviedol, že odvolací súd postupoval v rozpore s ustanoveniami Nariadenia a čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, keď dovolateľovi neumožnil, aby v odvolacom konaní realizoval svoje procesné právo podať odvolaciemu súdu podnet na polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie ohľadne pôsobnosti Nariadenia v danom prípade. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (ďalej len „nariadenie o konkurznom konaní“) je vo vzťahu k Nariadeniu právnym predpisom *lex specialis*, t. j. ak ustanovenia týchto nariadení upravujú rovnaký právny vzťah odchylné, uplatní sa na jeho posúdenie právna úprava obsiahnutá v nariadení o konkurznom konaní. Namietať, že oba súdy nižších inštancií

arbitrárnym výkladom právnych noriem dospeli k „absurdnému“ právnemu záveru, že rozhodnutie o trovách nie je vykonateľné ani uznateľné na území Slovenskej republiky podľa žiadnej právnej normy Európskej únie, t. j. že v danom prípade sa neuplatní ani postup podľa nariadenia o konkurznom konaní, ani postup podľa Nariadenia. Dovolateľ obom súdom nižších inštancií tiež vytkol, že konali v rozpore s jeho legitímnym očakávaním, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít, za ktorú považoval aj dôvodovú správu k Lugánskemu dohovoru, čím závažným spôsobom porušili základný princíp sporového konania podľa čl. 2 ods. 1 CSP.

6. Odporca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) na tento procesný úkon oprávnený subjekt zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (pozri napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby aj právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011).

9. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania, ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

11. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie

konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

13. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

14. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

15. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

16. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovoláním napadol uznesenie odvolacieho súdu, ktorý potvrdil ako vecne správne uznesenie súdu prvej inštancie o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia.

17. Pod pojmom „vec sama“ sa rozumie vec, ktorá je predmetom konania, pre ktorú sa spor (konanie) vedie. V konaní, v ktorom ide o rozhodnutie sporu o právo medzi stranami sporu, ktoré stoja proti sebe v postavení žalobcu a žalovaného, sa za vec samu považuje nárok uplatnený žalobou, o ktorom má byť v príslušnom konaní vecne rozhodnuté. V tzv. mimosporových konaniach „vecou samou“ je to, o čom má súd na návrh alebo z vlastného podnetu rozhodnúť (pozri aj publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1354 a 1355). Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. O konečné rozhodnutie súdu v zmysle ustanovenia § 420 CSP ide v situácii, keď odvolací súd nemôže vo veci rozhodnúť meritorne, pretože sú tu také prekážky, pre ktoré nemohol žalobu prejednať, konanie končí procesným rozhodnutím bez toho, aby sa vec sama vecne prejednala (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 45/2017, 8 Cdo 71/2017).

18. Dovolací súd zastáva názor, že rozhodnutie súdu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia nie je rozhodnutím vo veci samej v zmysle vyššie uvedeného a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie o veci samej končí. Predmetom konania o vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia totiž nie je žiadne hmotné právo strán sporu (účastníkov konania); o tom už bolo rozhodnuté v konaní, ktorého výsledkom je práve rozhodnutie podliehajúce procedúre vyhlásenia za vykonateľné (tzv. exequatur). Zmyslom tohto osobitného konania už nie je právo nachádzať, ani ho konštituovať, ako je tomu v základnom konaní, ktorého výsledkom je rozsudok vo veci samej, ale ide o nadväzujúce konanie, ktorého konečným cieľom je zabezpečiť vykonanie súdneho rozhodnutia vydaného orgánom iného štátu v exekučnom konaní na území Slovenskej republiky, in concreto overenie splnenia formálnych náležitostí daného rozhodnutia vo veci samej súdom Slovenskej republiky a umožnenie výkonu práva z neho vyplývajúceho v exekučnom konaní na území Slovenskej republiky. Tomuto záveru zodpovedá aj formálne stanovená procedúra tohto konania, ktorá neumožňuje povinnému alebo účastníkovi, proti ktorému sa o výkon rozhodnutia žiada, v konaní pred súdom prvej inštancie robiť žiadne návrhy, či podania, keď o priebehu konania o vyhlásenie vykonateľnosti sa dozvie až doručením

rozhodnutia o vyhlásení vykonateľnosti. Je teda zrejmé, že v tomto štádiu konania sa neuplatňuje napríklad zásada kontradiktórnosti konania typická pre základné sporové konanie. Napokon aj forma súdneho rozhodnutia, ktorou súd vykonateľnosť cudzieho rozhodnutia vyhlasuje, t. j. uznesenie, svedčí o tom, že v prípade tohto konania súd nerozhoduje vo veci samej. Dovolací súd už len dopĺňa, že rozhodnutia súdov o vyhlásení vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia nová právna úprava civilného sporového konania z hľadiska procesnej prípustnosti umožňuje napadnúť len vo vzťahu k nesprávnym právnym záverom súdov nižších stupňov a to na základe dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 CSP (pozri obdobne rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 61/2018).

19. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani takým rozhodnutím, v dôsledku ktorého sa končí konanie vo veci samej. Dovolanie navrhovateľa preto nie je podľa § 420 CSP prípustné.

20. Najvyšší súd preto dovolanie navrhovateľa odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

21. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.